

Forfatter: Rosing, Hans Anton

Titel: BREV TIL: Scheel, Margery Wibe FRA: Rosing, Hans Anton (1857-09-06)

Citation: Rosing, Hans Anton: "BREV TIL: Scheel, Margery Wibe FRA: Rosing, Hans Anton (1857-09-06)", i *Ungdomstid og Reiseliv - Udvalg af Anton rosings breve og optegnelser*, Forlagt af Jacob Dybwad, s. 90. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-002058588-000-shoot-L0020585880000050.pdf> (tilgået 01. juli 2024)

Anvendt udgave: Ungdomstid og Reiseliv - Udvalg af Anton rosings breve og optegnelser

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Avignon 6te September 1857.

Midt i Pavernes gamle Residents, midt i Lauras og Petrarkas Stad, langt, langt nede i det „solklare, farverige Syden" sidder idag din Søn! Den allerede før ganske antagelige Afstand, som skilte os ad, er blevet et godt Stykke længere, men skjønt jeg er nærmere Afrika end Frederiksstad, saa finde dog Tankerne Veien op mod det fjerne Norden, og efterat jeg idag har gaaet mig træt mellem Ruiner fra Romernes og Pavernes Tider, vil jeg iaften vederkvæge mig ved at snakke lidt med eder derhjemme.

Da jeg endelig sidst i forrige Maaned havde faaet fuldendt mit andet Arbeide, som nu har været meddelt Academie des sciences, var jeg saa træt og udaset af Dag ud og Dag ind, Maaned efter Maaned at have indsandet Laboratorieluften at jeg uden engang at vente for at se Korrekturen paa min Afhandling, pakkede et Par Skjorter og Strømper sammen i min Vadsæk, satte Reisehatten paa Hovedet og strøg afsted med Jernbanen til Lyon. Jeg vil ikke opholde mig med at beskrive Reisen; den er det neppe værd, thi uagtet vi for igjennem en af Frankrigs smukkeste Egne, Burgundervinens Hjemstavn, Côte d'Or, saa gik det dennegang som altid, naar man reiser med Jernbane, jeg fik ikke synderligt Begreb om de Egne vi drog igjennem, da jeg ikke fik Leilighed til at „stikke Næsen i Jorden og lugte hvad Land jeg var i." I Lyon var jeg fulde otte Dage og jeg er meget tilfreds med mit Ophold der, da jeg ved Hjælp af en udmærket Anbefaling, som Dumas har givet mig med paa Reisen, fik ses. 91en Mangfoldighed af kemiske Fabriker og lignende Etablissementer, deriblandt flere særdeles mærkelige, som man kun sjelden faar Leilighed til at besøge; dersom du forstod dig paa den Ting, skulde jeg beskrive dig den berømte Coignetske Fosforfabrik, den største i Verden, hvor man fabrikkerer 14000 Pund Fosfor om Maaned og forbruger et Par Millioner Pund Ben om Dagen. — Lyon er en ægte Fabrikby og en Fabrikby af et ganske eget Slags, thi dens hele industrielle Virksomhed koncentrerer sig i Silketøier. Her slide Tusinder af fattige Arbeidere sig op for at skaffe de smukke Dagdriversker i Paris, London og — maaske Frederiksstad — et ikke uvigtigt Middel til at fange Hjerter; her var det, at Jacquards Geni sammensatte denne vidunderlige Vævstol — maaske den mest ingeniøse Maskine, som hidtil er opfundet — som fletter Silketraadene sammen til de pragtfuldeste Blomster og Ornamente. Alt hvad der kan tegnes og males paa Papir eller Lærred oversætter Jacquardstolen i Silke, de mest bugtede Linier, de fineste Afskygninger, det mest brogede Mosaik af Farver gjengiver dette mærkværdige Redskab. En hel Part af Lyon, Forstaden Croix rousse, som fra den smale Tanste, Saonen og Rhonen gjensidig begrændse og hvorpaa den egentlige By ligger, strækker sig op over en lav Aasryg, der danner Lyonerdalens nordre Væg, hele denne Part af Lyon er næsten udelukkende beboet af Silkevæverne. Det er ikke en skummel Forstad, som de man ellers finder i Fabrikbyerne, net, man maa have godt Lys for at finde Rede mellem de Millioner Traade i alle Farver, som ere udspændte eller ophængte paa Jacquardstolen — det er en lys, renlig By med brede Gader og høie anstændige Huse. Der kom mig mange underlige Tanker i Hovedet, da jeg vandrede gjennem dette Flidens og Vindskibelighedens Hjem, hvor neppe nogen anden Lyd afbryder Vævstolens monotone Sisen; naar jeg beundrende stod lænet op til disse Maskiner, som i Silkedugen fremtrylle de deiligste Billeder nogen Kunstners Fantast kan drømme, kunde jeg ikke lade være at tænke paa dem, der ligesom danne Sjelen i Mekanismen, dem der med kunstforstandig Haand regjere disse Tusinder af Traade og sætte dettes. 92Regiment af Vævskytter (40—50 sommetider, naar Mønstrene ere brogede) i Bevægelse, hver efter sin Tur. Her sidde disse Mænd og Kvinder lænet over Væven fra den tidlige Morgen til den sene Kveld, her drømme de sin Ungdoms Drømme, klare og skønne som Silkedugens Blomster, her sukke de sit sidste Suk over Livets Skuffelser! Naar de gamle Ørne ikke længer kunne skjelne Farverne, naar den skjælvende Haand ikke længer kan styre Vævskytten, saa sidder den, der har klædt Prindsesser og Fyrstinder i Silke og Purpur endnu i Laser og Pjalter! Et Liv er slidt op; al denne legemlige og aandelige Kraft, al denne Haandsærdighed og Intelligents, som et Menneske fra Vuggen til Graven har kunnet udvikle, har været anvendt, Rigdomme ere forøgede og Værdier ere skabte, men de ere ikke her i denne fattige Stue, hvis hele Indhold neppe kunde betale en eneste Alen af det skønne Stof, hvoraf Tusinder Alen her forlode Væven. Er dette Livets Retfærdighed, at disse Arbeidere saaledes skulle give sit Hjerteblood for at skabe Rigdomme, uden selv at erhverve mere end fra Haanden til Munden?! Den dyde Kapital, som solgte og kjøbte al denne Flid og Virksomhed, er bleven mangedoblet, men den levende Kapital — Arbejderen — mon han ogsaa har faaet de Renter, som .med Retfærdighed tilkom ham?! Mange betænke sig ikke paa at sige Ja. Ja, ja skrige de og lyse sit Anathema over hver den, som endnu vover at mene Nei. Det faar nu ikke hjælpe, jeg siger Nei, ti tusinde Gange Nei! Dette er ikke Retfærdighed. — Se, disse Tanker var det omtrent, som beskjæftigede mig, da jeg besøgte Silkevæverne i Croix rousse; de vare mig forresten ikke nye, men de paatrængte sig mig med fornyet Kraft her. Det skal heller ikke være sidste Gang de sysselsætte mig, thi Forstand og Følelse siger mig, at der maa gives en Maade, hvorpaa det som jeg kalder Retfærdighed kan ske Fyldest; der maa gives en industriel Organisation, hvor den døde og den levende Kapital ligeligt forrentes, jeg skimter den og, saasandt jeg lever en Tid endnu, vil jeg arbeide mine Drømme frem til Klarhed. Men — jeg glemmer rent at vi ere paa Reiser. Jeg er ikke bleven siddende i Lyons. 93for at spekulere paa Arbeidets Organisation. Altsaa atter paa Farten!

Lyon er en meget smuk By, en af dens Gader, Rue impériale, som nylig er anlagt tvers gjennem Byen, er smukkere end nogen Gade i Paris, man finder her Butiker og Kaffeer, som kunne maale sig nied Boulevardernes. Byen har et Museum, hvis Malerisamling er meget liden, men meget god, og som tæller flere sjeldne Mesterværker. Et Par af Byens gamle Kirker ere ogsaa seværdige og fra det saakaldte Observatorium, et Taarn bygget oppe paa den Høide, der danner den vestlige Væg af Dalen, har man en

Rosing, Hans Anton, *Ungdomstid og Reiseliv - Udvalg af Anton rosings breve og optegnelser,*

brillant Udsigt, man ser Jurabjergene og skimter Montblanc.

Men — mit Lys er næsten opbrændt, Kl. er 12 og imorgen tidlig Kl. 6 reiser jeg til Marseille. Altsaa Fortsættelsen derfra. Godnat!